

„Gyermekbarát internet”

– Javaslatok a szabályozásra –

Bevezetés

A kiskorúak egészséges fejlődésére az internet világában jelentős veszélyek leselkednek. Ez köszönhető egyrészt a technikai fejlődésnek, amely eredményeképpen az online médiatartalmakhoz minden korlát és felügyelet nélkül bárki hozzáférhet, másrészt az internet mint speciális médium sajátosságainak. A médiaszabályozás hatálya 2011. január 1-ét követően a hagyományos rádiós és televíziós tartalmakon túl a – nyomtatott és internetes – sajtótermékekre, továbbá a lekérhető (on-demand) médiaszolgáltatásokra is kiterjedt. A médiaszabályozás a lekérhető médiaszolgáltatások tekintetében a kiskorúak védelme érdekében hatékony műszaki megoldás alkalmazását írja elő bizonyos káros médiatartalmakhoz való hozzáférés esetére. Ugyanakkor az internetes tartalmak túlnyomó része jogilag szabályozatlan terület; jelen szabályozási koncepció e területet kívánja a lehetőségekhez képest minél inkább szűkíteni, szem előtt tartva ugyanakkor azt a célt is, hogy a szolgáltatókra minél kisebb többletkötelezettséget rőjon, és a szólásszabadság gyakorlása elé se állítson aránytalan korlátokat.

A szabályozni javasolt terület, illetve az annak útján megvalósuló jogsértések – és így az érintett jogterületek – komplexitására tekintettel nem egy önálló törvény megalkotása a végső cél, hanem sokkal inkább az egyes konkrét és leginkább súlyosnak tekinthető problémák megoldására fókuszáló, több jogszabályt is érintő javaslatcsomag. A javaslatok célja, hogy az interneten megjelenő káros, jogsértő tartalmak esetében elősegítse a konkrét felelősségi rendszer megteremtését, illetve kiszélesítését, amely a hatóságok, bíróságok eljárásainak gyorsaságát, hatékonyságát, és ezzel párhuzamosan a leginkább érintett és kiszolgáltatottabb társadalmi réteg – azaz a gyermekek – jogvédelmének szintjét növelje. A javaslat-csomag azonban megmarad a „fontolva haladás” elve mentén, vagyis nem eredményezné a jelenlegi jogi szabályozás és felelősségi rendszer drasztikus átalakítását.

A javaslat egy része a meglévő törvényi szintű állami szabályozás kiegészítésére tesz javaslatot, ugyanakkor a konkrét kötelezettségeket megfogalmazó előírások mellett a szabályozás hatékonyságának növelése érdekében erősíteni kívánja az önszabályozás területét is. Ezen kívül indokoltnak tekinthető egy javaslattevő, véleményező, de kötelező erejű aktus kibocsátására nem jogosult, a gyermekvédelem területén működő szakmai szervezetek képviselőit tömörítő kerekasztal felállítása.

I. Gyermekvédelmi szűrőszoftverek és szülői felügyeleti alkalmazások használatának, illetve a gyermekbarát internetes tartalmak terjedésének elősegítése

1. A javaslat lényege

A gyermekekre káros internetes tartalmakat szűrő/blokkoló, illetve szülői felügyeletet (*parental control/nanny*) biztosító szoftverek ismertségének, használatának elősegítése az előfizetők, felhasználók tájékoztatásának előírásával. A gyermekbarát internetes tartalmak terjedésének elősegítése.

2. A javaslat háttere

Az internet elterjedésével együtt jelentek meg azok a szoftverek, amelyek lehetővé teszik a szülők számára, hogy azokat a számítógépre telepítve a gépet használó gyermekek a számukra nem megfelelő tartalmat ne tekinthessék meg. Ezek a szoftverek az elmúlt évek során folyamatosan fejlődtek, a ma elérhető legtöbb ilyen szoftverben a nem kívánt tartalmak blokkolása már csak alapfunkció, legtöbbjük biztosítja azt is, hogy a szülő ellenőrizhesse gyermeke online tevékenységét, így például láthassa a közösségi oldalakra írt bejegyzéseit, illetve szükség esetén akár be is avatkozhatson.

A mobileszközökön való internetezés terjedésével e szoftverek, illetve alkalmazásuk még fontosabbá vált, tekintettel arra, hogy az internetezés egyre inkább a szülőtől elkülönülő fizikai térben történik, ezáltal a káros tartalmakkal való találkozás veszélye még inkább megnőtt. Erre tekintettel az okostelefonokra és a tabletekre is egyre nagyobb számban jelennek meg a szülői felügyeleti alkalmazások.¹

Az NMHH 2012-es „Infomédia monitoring” kutatása alapján az ilyen szoftverek alkalmazása Magyarországon nagyon alacsony, mindössze a válaszadók 11%-a nyilatkozott úgy, hogy használ ilyen szoftvert.² Az internetezés korlátozását a hozzátartozók elsősorban tiltással és folyamatos személyes felügyelettel igyekeznek megoldani, az esetleg igénybe vehető technikai kontroll lehetőségek használata tehát igen mérsékelt.

Gyakori szülői tapasztalat az is, hogy a gyermekek nem találnak számukra való, igényes tartalmakat az interneten, az ilyen tartalmak elterjedése is elősegíthető a megfelelő szabályozással.

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

a) Az előfizetők, felhasználók a leghatékonyabban úgy tájékoztathatók a szülői felügyeleti programok használatáról, ha az internet-hozzáférést biztosító szolgáltatók kötelesek a tájékoztatásra. Erre tekintettel javasolt az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (Eht.), illetve az az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 6/2011. (X. 6.) NMHH rendelet módosítása abban a tekintetben, hogy az internet-hozzáférés szolgáltatók kötelesek legyenek írásban tájékoztatni ügyfeleiket/felhasználóikat az ingyenesen elérhető gyermekvédelmi szűrőszoftverek használatának előnyeiről, azok beszerezhetőségéről. A tájékoztatás célszerűen az előfizetői szerződések megkötésekor, vagy később, pl. a számlalevélben, illetve a szolgáltató honlapján történhet meg, vagy akár a szolgáltatói ászf-ek kötelező tartalmi elemévé is tehető. Elképzelhető megoldás az is, hogy a tájékoztatási kötelezettség „tartalmáról” a szakmai önszabályozó szervezetek tegyenek közzé állásfoglalást, melynek előkészítését az NMHH segíti.

Lehetséges, ám a szolgáltatók autonómiájába jobban beavatkozó megoldás az, ha a szolgáltatóknak ingyenesen kell biztosítaniuk előfizetőik részére az ilyen szűrőszoftverek letölthetőségét.

¹ http://internethotline.hu/dokumentum/49/Zold_robotos_szuloi_felugyelet.pdf

² http://nmhh.hu/dokumentum/156505/nmhh_infomedia_monitoring_2012_tanulmany.pdf

b) A hírközlési szolgáltatók számára az is előírható, hogy az internet-előfizetési csomagban eleve gyermekvédelmi szempontból szűrt internetet is felkínáljanak az azt igénylő szülők részére³, illetve egy „fehér lista” (*white list*) alapján csak gyerekbarát tartalmakat közvetítsenek, ajánljanak fel.⁴ Az ezen felüli tartalmakhoz való hozzáférés pedig külön kód segítségével legyen biztosított, természetesen csak a felnőttek számára.

4. Nemzetközi kapcsolódások

Az Európai Bizottság részéről is a szolgáltatás-független „gyermekzár”-megoldások irányába történő elmozdulást figyelhetünk meg. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv alkalmazását vizsgáló, az Európai Bizottság által 2012. május 7-én kiadott elemzés arra szólít fel, hogy a kiskorúak számára káros tartalmak esetén, a különböző jogi besorolású audiovizuális médiatartalmak vonatkozásában konzisztens védelmi mechanizmust kell kialakítani, és alkalmazni. A kérdés időszerűségét a rendkívül gyorsan terjedő, és a médiafogyasztási szokásokat jelentősen megváltoztató, az interneten elérhető tartalmakhoz is hozzáférést biztosító „*connected TV-k*” (smart TV-k) és okostelefonok adják.

II. A gyermekek által látogatott közintézményekben szűrt internet biztosítása

1. A javaslat lényege

A gyermekek által látogatott közintézményekben (pl. oktatási intézményekben és könyvtárakban) kötelező szűrőszoftver használatával megakadályozni, hogy a kiskorúak számára káros/jogellenes tartalmak ilyen pontokról elérhetőek legyenek.

2. A javaslat háttere

A javaslat célja (kapcsolódóan az I.-es pontban szereplő javaslatához), hogy ne csak otthon, hanem a gyermekek által gyakran használt nyilvános terminálokon se lehessen a kiskorúak számára káros/jogellenes tartalmakat megtekinteni, tekintettel arra, hogy az otthoni internetezés után az iskola az internetezés leggyakoribb helyszíne, a gyermekek kétharmada ott (vagy ott is) jut hozzá a világhálózathoz.⁵

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

Lehetséges szabályozási irányként módosítandó a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, illetve 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről, valamint az Eht. E törvényekben célszerű előírni a szűrt internet használatának kötelezettségét.

³ <http://arstechnica.com/business/2013/03/opt-in-internet-porn-filter-across-4-major-uk-isps-humming-along-nicely>

⁴ <http://www.telenor.hu/vallalati-felelossegvallalas/tarsadalom/tudatos-biztonsagos-internethasznalat>

⁵ EU Kids Online II kutatás, 10. oldal

http://internethotline.hu/dokumentum/52/ITHAKA_EU_KIDS_Magyar_Jelentes_NMHH_Final_12.pdf

4. Nemzetközi kapcsolódások

Az Amerikai Egyesült Államokban 2000 óta van hatályban az a törvény (*Children's Internet Protection Act*, CIPA), amely gyakorlatilag megtiltja a kiskorúak szűrés nélküli internethez jutását nyilvános terminálokban (könyvtárak, iskolák). A CIPA szabályozása alapján a szűrés nélküli tartalom esetén az intézménynek nem jár állami támogatás és kedvezményes internet szolgáltatás. A jogszabály az USA médiahatóságához, az FCC-hez rendeli a szabályozás részleteinek felügyeletét, amely meghatározhatja az alkalmazandó műszaki megoldásokra, illetve az internetbiztonság-politika tekintetében alkalmazandó szabályokat, valamint az állami támogatásra való jogosultság igazolásának feltételeit.

A CIPA felhatalmazza az iskolákat, könyvtárakat felügyelő ún. „helyi oktatási ügynökségeket”, az iskolákat, illetve a könyvtárakat arra, hogy a CIPA-ban foglaltak alapján az internetes tartalmak elérhetősége tekintetében korlátozó intézkedéseket alkalmazzanak. Kötelezettségként határozza meg számukra, hogy a felhasználók internetezési tevékenységét kövessék figyelemmel. Meghatározza az állami támogatás iránti pályázat feltételeit, a feltételeknek való megfelelés igazolási módját és azt is, hogy milyen következményekkel jár, ha valamely iskola vagy könyvtár az állami támogatásra jogosultság elnyerését követően szegi meg feltételeket.⁶

III. Internetes tartalmak klasszifikációja

1. A javaslat lényege

Az internetes tartalmak kötelező, szolgáltató általi klasszifikációja (a tartalmak kötelező kategorizálása) és korhatár-jelzéssel ellátása olyan esetekben is, amikor az adott tartalom nem esik a médiaszabályozás (Mttv. és Smtv.) szerinti „médiatartalom” fogalma alá.

2. A javaslat háttere

Gyakori tapasztalat, hogy a kiskorúakra káros tartalmat elérhetővé tevő szolgáltatók a vonatkozó szabályozás értelmében nem tekinthetők médiatartalom-szolgáltatóknak, hanem információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak, vagy tárhely-szolgáltatóknak minősülnek. Ilyenek például az internetes fórumok, videómegosztók, nyilvános tárhelyek, blogok. Emiatt a kiskorúakra káros online tartalmak jelentős része kívül esik a médiaszabályozás gyermekvédelmi rezsimjének hatókörén, így a világháló gyermekvédelmi szempontból sok esetben egy norma nélküli terület.

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (Eker. tv.) módosítása indokolt abból a célból, hogy a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (Mttv.) klasszifikációs rendszere alapján V. és VI. kategóriás (azaz, 18 éven felülieknek ajánlott, illetve lineáris médiaszolgáltatásban abszolút közzétételi tilalom alá eső) tartalmak esetén is kelljen az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatóknak a tartalmat klasszifikálniuk és korhatár-jelzést kihelyezniük, illetve e szolgáltatók is alkalmazzanak valamilyen hatékony műszaki megoldást a kiskorúak védelmére. A szabályozás hatálya alá bevonhatók a

⁶ <http://www.fcc.gov/guides/childrens-internet-protection-act>

tárhelyszolgáltatók is (blogszolgáltatók, videómegosztók), ez esetükben természetesen nem teremtene (és nem is teremthetne) általános monitorozási kötelezettséget, e szolgáltatóknak akkor kellene korhatárkarikát feltüntetniük, amennyiben valamely tartalommal kapcsolatban bejelentést kapnak.

A szabályozás körében megfontolandó, hogy az kiterjedjen-e a nem üzletszerű gazdasági szolgáltatás keretében kínált online tartalmakra. A szabályozás minden online tartalomra való kiterjesztése megvalósítási, jogérvényesítési nehézségeket vetne fel. A csupán gazdasági szolgáltatásként nyújtott online tartalmakra való szorítkozás ellenben kiüresítheti a szabályozást, mivel a legtöbb online tartalmat nem ilyen formában nyújtják, illetve a gazdasági szolgáltatásként a 18 éven felülieknek ajánlott tartalmat nyújtó szolgáltatók (pl. pornográf oldalak) általában önkéntes módon feltüntetik, hogy náluk korhatáros tartalmak találhatóak. Mindkét megoldás esetén átgondolandó az Eker. tv. területi és személyi hatálya, tekintettel arra, hogy sok esetben az ilyen szolgáltatásokat külföldről nyújtják, illetve pontosítandó a magánjellegű közlés fogalma.

A jogérvényesülés folyamata kialakítható társszabályozás (önszabályozás) és/vagy hatósági felügyelet vagy bírósági felügyelet keretében. Az említett javaslatra vonatkozóan indokolt lehet az NMHH számára ajánlás-kibocsátási hatáskört biztosítani. Hasonló szabályozás már jelenleg is érvényesül a lekérhető médiaszolgáltatások (pl. A televíziók saját honlapjáról elérhető műsorok, és egyéb, internetes hírportálokról elérhető videók) vonatkozásában, ahol a szolgáltatók jellemzően betartják a szabályokat, a betartás felügyeletéről maguk gondoskodnak az önszabályozó szervezeteik révén, illetve ezt kiegészíti a hatósági felügyelet.

IV. Az értesítési-eltávolítási eljárás hatékonyságának növelése

1. A javaslat lényege

Az értesítési-eltávolítási eljárás hatékonyságának növelése oly módon, hogy a szellemi alkotáshoz fűződő jogok megsértése esetén jelenleg is rendelkezésre álló precíz eljárási lehetőségek kiterjesztésre kerülnek a kiskorúak személyiségi jogainak megsértése, valamint a kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények esetével.

2. A javaslat háttere

Az Ekertv. 13. §-a „Értesítés a jogsértő információs társadalommal összefüggő szolgáltatásról” név alatt rendezi az úgynevezett értesítési-eltávolítási eljárást. Az eljárás jelenleg a törvény szerint csak a szellemi alkotásokhoz fűződő jogsérelem esetén alkalmazható. Ettől függetlenül természetesen bárki, bármilyen jogsérelem esetén felhívhatja a közvetítőszolgáltató, tipikusan a tárhelyszolgáltató figyelmét arra, hogy jogsértő információt tárol és figyelmeztetheti az ezzel kapcsolatos felelősségére, erre az eljárásra azonban a törvény nem szab meg egy jól követhető és kikényszeríthető eljárásrendet.

Ez a szabályozás azért is visszás, mert jelen esetben nagyobb védelmet élveznek a szellemi alkotások jogosultjainak jogai (például egy zeneszám kiadójának jogai), mint például egy természetes személy, különösképpen egy gyermek személyes adatai, vagy egyéb személyhez fűződő jogai. Jelen szabályozás mellett tehát könnyebben érvényesítheti a jogait egy zeneszám kiadója, jogosultja, mint az a gyermek, akinek személyhez fűződő jogait a világhálót igénybe véve sértették meg, holott az internetes zaklatásnak egyre több sértettje van világszerte. Az EU KIDS

Online II kutatásban résztvevő magyar gyerekek 19%-a nyilatkozott úgy, hogy a kérdezést megelőző egy évben érte kortársai részéről zaklatás.⁷

A módosítást az is indokolja, hogy az online jogsértések bejelentésére létrehozott internetes forródrótok tapasztalatai azt mutatják, hogy az állampolgárok rendkívül gyakran jelentik e szolgálatok felé a személyhez fűződő jogaik megsértését. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által üzemeltetett Internet Hotline-hoz (www.internethotline.hu) érkezett panaszoknak például több mint a 20%-a érkezik a „Hozzájárulás nélkül hozzáférhetővé tett tartalom” kategóriában, amelyben a hozzájárulás nélkül hozzáférhetővé tett fénykép-, video-, vagy hangfelvételekkel, vagy egyéb személyes adatokkal történő visszaéléseket lehet bejelenteni. Ezzel az aránnyal e kategóriában érkezik a legtöbb bejelentés. Az ilyen bejelentések több mint 50 %-ának a sértettje gyermek.

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

A fentiekre tekintettel javasolt, hogy az értesítési-eltávolítási eljárás eddig is meglévő, formalizált változata az Ekv. tv.-ben ki legyen terjesztve az olyan tartalmakra, amelyek a kiskorúak személyhez fűződő jogait sértik, vagy sérelmükre büncselekményeket valósítanak meg, így többek között például az online pedofil tartalmakra. A javaslat alapvetően a jelenleg hatályban lévő eljárási szabályokat venné alapul a kiterjesztett jogsértés-típusok tekintetében is.

V. Könnyebb azonosíthatóság az online térben

1. A javaslat lényege

A *domain* nyilvántartásba bejegyzett adatok pontosságának növelése; az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók adatszolgáltatásának fokozása; valós idejű IP-cím nyilvántartás megteremtése.

2. A javaslat háttere

Az online térben elkövetett jogsértések esetén gyakori probléma a jogsértő, vagy kiskorúakra káros tartalmat közzétévő honlapok tulajdonosainak, üzemeltetőinek beazonosíthatatlansága. Jóllehet az Eker. tv. 4. §-a az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók részére adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő nevük, székhelyük/lakcímük, elérhetőségük és egyéb adatok vonatkozásában, a szolgáltatók egy része e kötelezettségének nem tesz eleget.

Hasonló probléma az is, hogy a domain-nyilvántartásba⁸ bejegyzett adatok sok esetben nem valóságosak,⁹ vagy nem naprakészek, ez is nehezíti a felelősség megállapítását.

A nyomozások során gyakorta fellépő probléma, hogy sokszor hónapokba kerül, mire egy IP-cím használóját a szolgáltatói adatigénylések által megtalálják, holott ezekre az adatokra a bűnüldöző hatóságoknak sokszor azonnal lenne szükségük.

⁷ EU Kids Online II kutatás, 22-23. oldal

http://internethotline.hu/dokumentum/52/ITHAKA_EU_KIDS_Magyar_Jelentes_NMHH_Final_12.pdf

⁸ <http://www.domain.hu/domain/domainsearch/>

⁹ <http://www.hwsz.hu/hirek/43999/icann-domain-whois.html>

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

Az egyik lehetséges szabályozási koncepció szerint a fentiekben írt tényállás alapján hatékony és gyors közigazgatási jogi jogkövetkezmény alkalmazására lenne mód, amely alapvetően az Ekertv. módosítását igényli. Szabályozási javaslatként felmerülhet továbbá, hogy külön szabálysértési, vagy büntetőjogi tényállásként kerüljön nevesítésre, ha valaki valótlan azonosító adatokat ad meg az általa üzemeltetett honlapon, illetve a domain-nyilvántartásban, illetve ezeket nem tartja naprakész állapotban. (A javaslat elfogadása esetén a kötelezettségnek a közigazgatás vagy a büntetőjog/szabálysértés szabályozási rendszerében történő előírása a koncepció kialakítása során külön eldöntendő kérdés.)

„Valós idejű” IP-cím nyilvántartás létrehozása szükséges annak érdekében, hogy a rendőrség valós időben férhessen hozzá egy olyan közös szolgáltatói adatbázishoz, amelyből kiderül, hogy melyik IP-cím melyik előfizetőnek van kiosztva. Az adatbázis érdekében módosítható az Eht., és/vagy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény.

VI. Erősebb adatvédelmi szabályozás

1. A javaslat lényege

Az adatvédelmi szabályok gyermekvédelmi szempontú szigorítása.

2. A javaslat háttere

Az adatvédelmi szabályok gyermekvédelmi szempontú módosítása szükséges arra tekintettel, hogy egyre gyakrabban előfordul a kiskorúak által saját magukról – jellemzően a közösségi oldalakon, vagy hálózati játékok során (*online gaming*) – közzétett adatok jogosulatlan felhasználása, amely sok esetben a kiskorúak fejlődését veszélyezteti.

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

Indokolt a szolgáltatókra vonatkozó szigorúbb adatvédelmi szabályok előírása (pl. közösségi hálózatokon a szolgáltatók gyermekekre vonatkozóan rendelkezzenek saját, szűkebb körű adatmegosztást lehetővé tevő „gyerekprofilal”). Javasolt továbbá e tárgykorben hatékonyabb adatvédelmi felügyeleti hatáskör kialakítása, illetve a szankcióalkalmazás hatékonyabb biztosítása. A módosítandó jogszabály az Infotv.

A szabályozás során nehézségeket okozhat, hogy a legnagyobb közösségi és *online gaming* oldalak nem állnak a magyar adatvédelmi szabályozás hatálya alatt.

VII. Gyermekvédelmi kerekasztal

1. A javaslat lényege

Az érintett közigazgatási szervek bevonásával grémium létrehozása az internetes gyermekvédelem területén felmerülő problémák megoldására, a megfelelő szervhez való becsatornázására.

2. A javaslat háttere

Célszerű lenne egy gyermekvédelmi kerekasztal létrehozása az NMHH szervezésében, amely egy javaslattevő, véleményező szervként működve az aktuális problémák megoldására lenne hivatott. A piaci szereplők számára mindenképpen orientáló jellegű ajánlások kibocsátásával elősegíthetné az önszabályozás irányába terelni a piaci szereplőket. Ezáltal nagy valószínűséggel a fentebb javasolt szabályozási koncepciók, előírások is nagyobb hatékonysággal megvalósulhatnak. A kerekasztal résztvevői között valamennyi érdekelt, így az állami szerveken túl a nagyobb gyermekvédelmi szervezetek, valamint a piaci szereplők képviselői is megtalálhatók lennének. Mintául a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT) szolgálhatna.

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

A javaslat az Eht. módosítását igényli.

VIII. Videójátékok klasszifikációja

1. A javaslat lényege

A videojátékokon korhatár-kategóriák feltüntetésé.

2. A javaslat háttere

A videojátékok tekintetében – hasonlóan pl. a különféle adathordozón megjelenő filmalkotásokhoz – kötelező korhatár-kategóriák bevezetése és annak a terméken való feltüntetésé szükséges. Tekintettel a jogosulatlan másolás lehetőségére, ez a szabály kiterjeszthető lehetne a játék indításakor való egyidejű megjelenítési kötelezettségre egyaránt. A kategorizálás alapja lehet az ún. PEGI (*Pan European Game Information*) rendszer¹⁰ átemelése. Indokolt továbbá ezen rendelkezések érvényesülését, betartását hatósági felügyelet keretében ellenőrizni.

3. A szabályozás irányai, módosítandó jogszabályok, lehetséges egyéb szabályozási módszerek

A hatósági ellenőrzési jogosultságok telepítése a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatósághoz indokolt, ennek kapcsán indokolt a fogyasztóvédelmi törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosítása.

¹⁰ <http://www.pegi.info/hu/index/id/962>

IX. Egyéb javaslatok

1. Médiaértés oktatása

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló uniós irányelv által is kifejezetten támogatott „médiatudatosság” (*media literacy*) intézménye a média – így az internet – hatékony és biztonságos használatának elősegítésére hivatott. A médiumok amellet, hogy rendkívüli lehetőségeket nyújtanak, legalább ugyanilyen mértékű veszélyeket is hordoznak magukban. Tekintettel arra, hogy napjainkban a média a mindennapi ember életének szerves részét képezi, ezért kiemelkedően fontos annak felelősségteljes és tudatos használata. Különösképpen veszélynek vannak kitéve a kiskorúak, hiszen ők legtöbbször az egyes médiatartalmak esetleges káros hatását sem képesek felismerni, ezért oktatásuk, illetve ismereteik bővítése még inkább kiemelt figyelmet érdemel.

Az Mttv. 132. § k) pontja értelmében a Médiatanács kezdeményező szerepet vállal a médiatudatosság magyarországi fejlesztésében, ennek keretében összehangolja más állami szereplők médiaműveltséghez kapcsolódó tevékenységét. E jogszabályi rendelkezésre hivatkozással indokolt lehet az oktatást elősegítő programok támogatását, szervezését az NMHH – vagy közvetlenül a Médiatanács – hatáskörébe utalni.

2. Uniós gyermekvédelmi szabályozásokkal való összhang vizsgálata

A gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2011/92/EU irányelv a tagállamok kötelezettségévé tette a szükséges intézkedések megtételét annak érdekében, hogy a gyermekekkel szembeni egyes – szexuális bántalmazással és kizsákmányolással, gyermekpornográfiával, illetve a gyermekekkel való, szexuális céllal történő kapcsolatfelvétellel összefüggő – szándékos magatartások büntetendők legyenek. Ezért szükséges az új Büntető Törvénykönyv és a büntetőeljárásról szóló törvény felülvizsgálata annak fényében, hogy valamennyi, az irányelv által büntetendőnek minősített tényállás átültetésre került-e a hazai jogrendszerbe, illetve ezek büntetési tétele is összhangban van-e az irányelv rendelkezéseivel; szükség esetén pedig indokolt az érintett jogszabályok módosítása.

3. Korhatár-kategória feltüntetése az elektronikus műsorkalauzban

A hatályos médiatörvényi szabályozás értelmében a korhatár-kategóriát jelző piktogramot – a műsorszám mellett – a médiaszolgáltatás műsorát közlő sajtótermékben, a médiaszolgáltató internetes honlapján, képújságában és teletextjében is fel kell tüntetni. A javaslat ezt a kört javasolja a technikai fejlődésre tekintettel, az elektronikus műsorkalauzzal (EPG) kiegészíteni. Ennek megvalósulása praktikusán az Mttv. kiskorúak védelmére vonatkozó szabályainak (Mttv. 10. § (7) bek., Smtv. 19. § (3) bek.) módosítását, kiegészítését indokolja. Ezzel párhuzamosan a műsorterjesztőkre irányadó előírások között is szükséges rögzíteni a többletkötelezettséget (Dtv. 6/A. §).

4. A filmszínházra alkalmazandó életkor-ellenőrzési szabályok

Nem kifejezetten az internet szabályozására vonatkozó javaslat, azonban a gyermekek valamennyi káros audiovizuális médiatartalomtól való megóvása érdekében indokolt lehet a filmszínházban vetített, a „tizennyolc éven aluliak számára nem ajánlott”, valamint a „kizárólag felnőttek számára ajánlott” minősítést kapott filmalkotások esetében minimális korlátokat felállítani. A javaslat arra irányul, hogy a mozi üzemeltetője köteles legyen gondoskodni az előzőekben említett minősítést kapott (Mozgóképfelvétel tv. 21. § e)-f) pontok) filmalkotások sugárzása esetében, hogy arra kizárólag 18. életévét betöltött nagykorú vásárolhat jegyet, vagy vehet részt a vetítésen; ennek hiányában szülői hozzájárulás lenne szükséges a filmalkotás megtekintéséhez/jegyvásárláshoz.

Budapest, 2013. április 15.